

4. Боннер А. Т. Традиционные и нетрадиционные средства доказывания в гражданском и арбитражном процессе: монография. – Москва: Проспект, 2015. – 616 с.
5. Штефан А. С. Поняття судового доказування у цивільному процесі /А. С. Штефан // Часопис Академії адвокатури України. – 2015. – Т. 8, № 1. – С. 64- 72. – Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chauu_2015_8_1_10.pdf
6. Гражданский процесс зарубежных стран : учебное пособие / [С. А. Алексина и др.] ; под ред. А. Г. Давтян. – Москва : Проспект, 2011. – 480

ЖУРИЛО С. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри цивільного процесу,
кандидат юридичних наук

ТРИВАЛІСТЬ КОНТАКТУ ДИТИНИ З ІНОЗЕМНИМИ УСИНОВЛЮВАЧАМИ ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА ДЛЯ ПОЗИТИВНОГО РІШЕННЯ СУДУ

Вирішення питань про усиновлення покладе на суддів значну відповідальність щодо майбутнього дитини, яка усиновлюється, що пов'язано, зокрема, з моральними аспектами даного питання, з вирішенням долі дитини. Фактично, усиновлення дитини іноземними громадянами є двостороннім «договором», який має на меті утворення нових сімейних відносин. Однією стороною виступає держава, яка за допомогою спеціальної процедури намагається створити для дитини, що виявилася під її патронатом, найбільш сприятливі умови для її життя і розвитку, а, отже, дитина і держава мають однакові інтереси у справі про усиновлення; іншою стороною є подружжя чи окремий його член, що усиновлює дитину.

Крім моральних аспектів, процес усиновлення повинен відповідати й іншим чинним положенням сімейного законодавства, узгоджуватися з ними і складати єдину правову сферу, що може мати місце під час судового розгляду забезпечити права всіх осіб, які мають визначені права й обов'язки щодо усиновлюваної дитини.

Доволі часто на практиці виникає питання про те, скільки разів повинен приїздити в Україну іноземний громадянин, який бажає усиновити дитину. Законодавством кількість приїздів не встановлено. Однак, як правило, іноземні громадяни приїждять в Україну двічі. У перший приїзд вони здійснюють «підбір» і знайомляться з дитиною, подають документи до суду. Другий раз кандидати в усиновлювачі приїждять безпосередньо на судові засідання. Це пов'язано з тим, що з моменту

«підбору» дитини до судового засідання може пройти не один місяць. Справи з усиновлення розглядаються в рамках загальних процесуальних строків, встановлених ЦПК України.

Після ознайомлення з інформацією про дітей, які можуть бути усиновлені, кандидатам в усиновлювачі, які виявили намір особисто познайомитись з дитиною, видається направлення до служби у справах дітей за місцем проживання (перебування) дитини для організації знайомства з нею.

Строк дії направлення становить 10 робочих днів від дати видачі. У разі потреби строк дії направлення може бути продовжений органом, який його видав, але не більш як на 10 робочих днів [1].

Вважаємо, що зазначений термін є недостатнім для знайомства та налагодження контакту між кандидатом в усиновлювачі та дитиною. Тому необхідно встановити термін, наприклад 6 місяців, протягом якого кандидат в усиновлювачі буде систематично відвідувати дитину в дитячому закладі, чи, навпаки, дитина буде відвідувати сім'ю кандидата в усиновлювачі, або дозволити нетривале проживання дитини в цій сім'ї.

Зокрема, норми про строки знайомства кандидатів в усиновлювачі з усиновлюваним містяться в законодавстві ряду іноземних держав. Наприклад, ЦК Франції встановлює термін знайомства усиновлювача з родиною майбутніх усиновлювачів не менше 6 місяців. Така вимога закону виправдана, адже виключає можливість усиновлення дітей «випадковими» людьми, допомагає ближче познайомитися усиновлювачам і усиновлюваним. Закон про права дітей Угорщини передбачає після отримання згоди на усиновлення можливість передачі дитини в сім'ю майбутнього усиновлювача, а рішення про усиновлення виносяться не раніше, ніж через 1 місяць з дня передачі дитини усиновлювачу [2, с. 102–103], що допомагає встановити, чи буде усиновлення відповідати інтересам дитини.

На підтвердження вищесказаного, наведемо рішення Березівського районного суду Одеської області по справі № 494/1328/15-ц від 30.10.2015, яким встановлено, що громадяни Сполучених Штатів Америки Джонс А. і Джонс Б. звернулися до суду з заявою про усиновлення студентки Березівського вищого професійного училища Одеського національного політехнічного університету Іваненко К. А.

У ході попереднього судового засідання заявники вимоги своєї заяви підтримали, висловили про своє бажання усиновити дитину й створити для неї всі необхідні умови сімейного життя та просили розглянути справу без їх участі у зв'язку з неможливістю приїхати у наступне судове засідання.

Заслухавши пояснення представників органу опіки та піклування Березівської районної державної адміністрації Одеської області, піклувальника Березівського вищого професійного училища Одеського національного політехнічного університету, самої Іваненко К. А., думки

народних засідателів, які, з врахуванням участі заявників під час попереднього слухання справи наполягають на позитивному вирішенні справи, вивчивши матеріали справи, суд дійшов висновку, що заява підлягає задоволенню та виніс відповідне рішення [3].

Однак, хоча зауважити, що відповідно до *ст.254 ЦПК України* суд розглядає справи про усиновлення за обов'язковою участю заявника — особи, яка порушує питання про усиновлення дитини.

Згідно п. 2 ст. 234 ЦПК України суд розглядає в порядку окремого провадження, в тому числі і справи про усиновлення.

А пунктом 6 постанови Пленуму ВСУ «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду» № 5 від 12.06.2009 р. [4] визначено, що з урахуванням особливості провадження, попереднє судове засідання не проводиться у наказному та в окремому провадженнях.

Таким чином, суддею Березівського районного суду при винесенні рішення про усиновлення порушено ст. ст. 234, 254 ЦПК та не дотримано роз'яснень постанови Пленуму Верховного Суду України.

Але, ще більш важливе значення в цьому випадку має те, що заявники — іноземні усиновлювачі, навіть не знайшли часу приїхати на самий судовий розгляд про усиновлення. У зв'язку з чим, виникають досить серйозні сумніви щодо їх подальшого належного виховання усиновленої дитини, приділення їй достатньої уваги, та захисту гарантованих міжнародним законодавством прав і свобод дівчинки.

Наведений приклад ще раз свідчить про необхідність довгострокового, систематичного спілкування майбутніх усиновлювачів, особливо іноземців, з дитиною, яку вони хочуть прийняти в свою сім'ю. Ці вимоги створюють передумови для створення міцної сім'ї, злагодженого сімейного спілкування, доведеності, серйозності та зваженості намірів іноземців-усиновлювачів.

Список використаних джерел

1. Про затвердження порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей : постанова Кабінету Міністрів України від 8.10.2008 р. № 905. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/905_2008-п
2. Князева Е. Ю. Правовос регулированное усыновление детей-граждан Российской Федерации иностранными гражданами : дисс ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Елена Юрьевна Князева. – М., 2006. – 206 с.
3. Рішення Березівського районного суду Одеської області від 30.10.2015 р. по справі № 494/1328/15-ц. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/53921728>
4. Про застосування норм цивільного процесуального законодавства, що регулюють провадження у справі до судового розгляду : постанова Пленуму ВСУ № 5 від 12.06.2009 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-09/print1452618504237411>